

Lisää pajavinkkejä ja - ideoita nuorten aikuisten lukutaitoyhteistyöhön

KAUPUNGINKIRJASTO

RAAHE

OULU

Tuotettu Oulun ja Raahen kaupunginkirjastojen
Minun kirjastoni - yhdessä enemmän -hankkeessa 2021-2022.

❖ Piirrä itsesi

Tämä tehtävä sopii hyvin säännöllisen ryhmän ensimmäiselle ideointikerralle. Saat tietoa ryhmästä, sen mielenkiinnon kohteista ja tutustutte toisiinne.

Tarvitset: (väri)kyniä, A3-paperia ja riittävästi pöytätilaa.

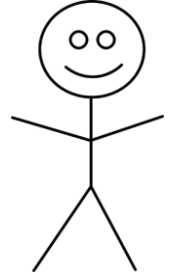
Ja osallistujille A3-paperi ja kynät sekä mahdollisuuksien mukaan värikyniä. Jokainen piirtää oman pään paperin yläosaan sekä kirjoittaa pään viereen oman nimensä (ja synnyinseutunsa, jos kyse maahanmuuttajaryhmästä) sekä ne kielet, joita he puhuvat.

Piirretään kädet ja listataan niiden viereen joko piirtäen tai sanoin, millaisesta tekemisestä pitää.

Piirretään vartalo ja sydän sekä listataan (tai piirretään) itselle merkittäviä asioita ja ihmisiä elämässä. Lempiruokia voi myös mainita.

Piirretään jalat ja listataan (tai piirretään), miten ja missä liikkuu mielellään.

Esittelykierroksella jokainen kertoo kuvan avulla itsestään haluamallaan tavalla. Ohjaajat voivat aloittaa ja näin kannustaa ryhmän jäseniä esittelemään omansa.

❖ Minua kiinnostaa -lomake

Sopii säännöllisen ryhmän ensimmäiselle ideointikerralle. Tämä on kuitenkin melko persoonaton tehtävä, joten sopii vain sellaisessa tilanteessa, jossa muut harjoitukset eivät onnistu.

Tarvitset: valmiiksi tulostetut lomakkeet ja kyniä.

Jaa ryhmäläisille valmiit [lomakepohjat](#), johon he voivat ruksia omat kiinnostuksen kohteet.

Mistä asioista olet kiinnostunut? Ruksi kiinnostuksen kohteesi.

Käsityöt <ul style="list-style-type: none">▪ Ompelu▪ Virkkkaus▪ Neulominen▪ Nahkatyöt▪ Kynntilöiden valmistaminen▪ Metallityöt▪ Puustyöt▪ Autojen korjaus▪ Pienoismallit▪ Muu:	<ul style="list-style-type: none">▪ Television katselu▪ Suoratoistopalveluiden katselu▪ Elokuvat▪ Teatteri▪ Keikat ja konsertit▪ Oopperassa käynti▪ Balletissa käynti▪ Radion kuuntelu▪ Musiikin kuuntelu▪ Museoissa käyminen▪ Taidenäyttelyt▪ Shoppailu▪ Kirpputoreilla käynti▪ Kurssit ja opiskelu▪ Kyläily▪ Baarissa käyminen▪ Kahviloissa käyminen▪ Matkustelu▪ Nähtävyyksien kiertely▪ Luennot▪ Huutokaupat▪ Uskonnolliset tilaisuudet▪ Lukeminen▪ Sarjakuvat▪ Historia▪ Muu:
Luovat toiminnot <ul style="list-style-type: none">▪ Tatuoinnit▪ Maalaus▪ Piirtäminen▪ Lasin maalaus▪ Kuvanveisto▪ Savityöt▪ Valokuvaus▪ Tanssi▪ Näytteleminen▪ Kirjoittaminen▪ Päiväkirja▪ Runot▪ Laulaminen▪ Sanoittaminen▪ Säveltäminen▪ Jonkin instrumentin soittaminen▪ Muu:	Luonto <ul style="list-style-type: none">▪ Vaellus▪ Telttailu▪ Kesämökkeily▪ Kävely▪ Retkeily▪ Metsästys
Viihde/Kulttuuri <ul style="list-style-type: none">▪ Internet	

Lukemattomat mahdollisuudet

1

❖ En ole koskaan...

Sopii säännöllisen ryhmän ensimmäiselle ideointikerralle.

Tutustutaan osallistujiin ja nähdään kirjasto ja sen käyttömahdollisuudet uudella tavalla nuorten näkökulmasta.

Tarvitset: tilan, jossa on tuoleja tai muita istuimia yhtä paljon kuin osallistujia sekä yksi ylimääräinen tuoli. Asetetaan tuolit ringiksi niin, että kaikki osallistujat näkevät toisensa.

Osallistujat istuvat satunnaiseen järjestykseen ja yksi tuoli jää tyhjäksi.

Osallistujat kertovat vuorotellen asioita, joita eivät ole koskaan tehneet kirjastossa.

Puheenvuorossa oleva henkilö istuu aina paikallaan eikä liiku.

Muista osallistujista ne, jotka ovat tehneet mainitun asian, nousevat ylös ja vaihtavat paikkaa keskenään niin, ettei kukaan istu takaisin vanhalle paikalleen.

Näin jatketaan kunnes kaikki ovat sanoneet vähintään yhden asian.

❖ Makustellaan sanoja -työpaja

Tämä tehtävä sopii mainiosti esimerkiksi pop up -tyyliin käynteihin tapahtumissa tai nuorten aikuisten ryhmissä.

Tehtävässä pyydetään makustelemaan sanoja: Mikä sana on esimerkiksi kaunis? Se voi kuulostaa kauniilta, tuoda mieleen jotain kaunista, näyttää kauniilta. Muistuta, ettei sanaluokilla ole väliä: kaunis sana voi olla niin verbi, substantiivi, adjektiivi jne.

Tarvitset: värilliset A3-paperit jokaiselle sanaryhmälle ja kyniä. Voit kerätä sanoja myös liimalapuille, jolloin sanat liimataan kollaasina isolle paperille. Voit toteuttaa tämän myös Padlet-alustan avulla, etenkin etätoteutuksissa.

Mikä on mielestäsi kaunis sana?

Ruma sana?

Nolo sana?

Ärsyttävä sana?

Surullinen sana?

Hauska sana?

Kylmä sana?

Kuuma sana?

Tyhmä sana?

Jne.

❖ Makustellaan sanoja -työpaja, osa 2

Tämä tehtävä sopii hyvin *Makustellaan sanoja* –työpajan jatkoksi esimerkiksi pop up –tyylisillä käynneillä.

Tarvitset: Makustellaan sanoja –työpajassa kertyneitä sanoja, saksia ja isoja erivärisiä papereita sekä liimaa/sinitarraa.

Kirjoita A3-lappujen ylälaitaan oikeanpuoleiset otsikot, joiden alle kerätään sanoja ----->

Leikkaa Makustellaan sanoja -pajassa kertyneet sanat irti ja levitä ne pöydälle. Ohjeista ryhmäläisiä poimimaan yksi sana kerrallaan ja liimaamaan se mielestään sopivan otsikon alle.

Tällä sanalla voi ilahduttaa.
Tällä sanalla voit suututtaa.
Tällä sanalla voit tehdä toisen surulliseksi.
Tällä sanalla voit nolostuttaa.
Tällä sanalla voit naurattaa.
Tällä sanalla voit ärsyttää.
Tällä sanalla saat toisen rakastumaan
Jne.

❖ Random-minitarinapaja

Tehdään hauskoja minitarinoita yli 200-sivuisista kirjoista ohjeen mukaan. Ei edellytä lukeneisuutta ja tehtävässä saa soveltaa!

Ohjeista ryhmää kohta kohdalta alla olevan ohjeen mukaan ja auta tarvittaessa. Jätä kirjoittamiselle tarpeeksi aikaa. Tehtävä vaatii jonkin verran kirjoittamista, eli ei sovi ihan kaikille ryhmille.

Voit alussa käydä läpi, mitä tarkoittaa *luku* ja *virke*.

Tarvitset: jokaista osallistujaa varten kirja, jonka sivumäärä on vähintään 200 sivua. Paperia, kyniä ja pöytätilaa.

1. Valitse satunnainen kirja, jossa on yli 200-sivua.
2. Kirjoita tarina Padlettiin tai paperille ohjeen mukaan:
 - Tarinan otsikko: ota kirjan 2. luvun 3 ensimmäistä sanaa. (jos lukuja ei ole, ota sivulta 20.
 - Tarinan 1. virke: Ota kirjan ensimmäinen virke.
 - Tarinan 2. virke: Ota sivun 200 ensimmäinen kokonainen virke.
 - Tarinan 3. virke: Ota sivun 100 viimeinen kokonainen virke.
 - Tarinan 4. virke: Ota sivulta 50 vapaavalintainen virke.
 - Tarinan 5. virke ja lopetus: Ota ensimmäisen sivun viimeinen kokonainen virke.

It was one

It was night again. "Here, if you have a couple of pennies."

"You shouldn't make yourself a nuisance, dear."

"Nearly perfect doesn't quite suit me."

It was the patient, cut-flower sound of a man who is waiting to die.

(Kirjasta Patrick Rothfuss: The Name of the wind)

❖ Random-runopaja

Tehdään hauskoja runoja yli 200-sivuisista kirjoista ohjeen mukaan. Ei edellytä lukeneisuutta ja tässä tehtävässä saa soveltaa!

Ohjeista ryhmää kohta kohdalta alla olevan ohjeen mukaan ja auta tarvittaessa. Jätä kirjoittamiselle tarpeeksi aika. Tämä tehtävä ei vaadi niin paljon kirjoittamista, kuin edellisen sivun random-minitarinat.

Voit alussa käydä läpi, mitä tarkoittaa *luku*, *säe* ja *virke*.

Tarvitset: jokaista osallistujaa varten kirja, jonka sivumäärä on vähintään 200 sivua. Tarvitset lisäksi paperia, kyniä ja pöytätilaa.

1. Valitse satunnainen kirja, jossa on yli 200-sivua.
2. Kirjoita tarina Padlettiin tai paperille ohjeen mukaan:
 - Tarinan otsikko: ota kirjan 2. luvun 3 ensimmäistä sanaa. (jos lukuja ei ole, ota sivulta 20.
 - Tarinan 1. virke: Ota kirjan ensimmäinen virke.
 - Tarinan 2. virke: Ota sivun 200 ensimmäinen kokonainen virke.
 - Tarinan 3. virke: Ota sivun 100 viimeinen kokonainen virke.
 - Tarinan 4. virke: Ota sivulta 50 vapaavalintainen virke.
 - Tarinan 5. virke ja lopetus: Ota ensimmäisen sivun viimeinen kokonainen virke.

Elämää mullistavat päivät

Yksin vedessä

Todennäköisesti peräisin Nemon ihminen

Ei halunnut kuolla

Meren merkitys ja...

(Kirjasta Rick Riordan: Syvyyksien tytär)

❖ Kirjanselkäruno-paja

Kirjat pinotaan niin, että kirjanimistä muodostuu runo.

Tarvitset: runsaasti kirjoja. (Helpoin toteuttaa kirjastossa.)

Voitte kuvata kaikki runot ja ne voi myös kirjoittaa ”auki” esim. Padletiin, jolloin huomaa niiden hienouden vielä paremmin.

❖ Keskustelupalstaruno-paja

Tehkää runoja keskustelupalstan ketjuista samaan tapaan kuin [Kalevauva.fi](https://www.kalevauva.fi)-yhtye on sanoittanut biisinsä. Voit soittaa esimerkkinä jonkun yhtyeen kappaleista Youtubesta.

Tarvitset: paperia, kyniä ja älypuhelimet tai kirjaston tabletteja/asiakastietokoneita, (kaiuttimen, jos soitat esimerkkibiisin.) Vastaavasti voitte kirjoittaa runot myös Padlettiin tai muulle sähköiselle alustalle.

Apuna ja inspiraationa voitte käyttää kirjaa Niininen; Numminen; Kalevauva.fi: *Kalevauvala - Kansanrunoutta keskustelupalstoilta (2018)*.

Aktiivisia keskustelupalstoja ovat esim. Suomi24 ja Vauva.fi

*mikä teitä ihmisii vaivaa, kun
te kuuntelette jotain helvetin
räppii!??? teil on surkee
musamaku!!!!
en haluis tulla tänne heittää
tällast läppää, mutta miks te
tuutte hevi-osastoille selittää
jotain: "Hevi on perseestä!"
????
Kysyn vaan.
(<https://keskustelu.suomi24.fi>)*

❖ Runoraati-paja

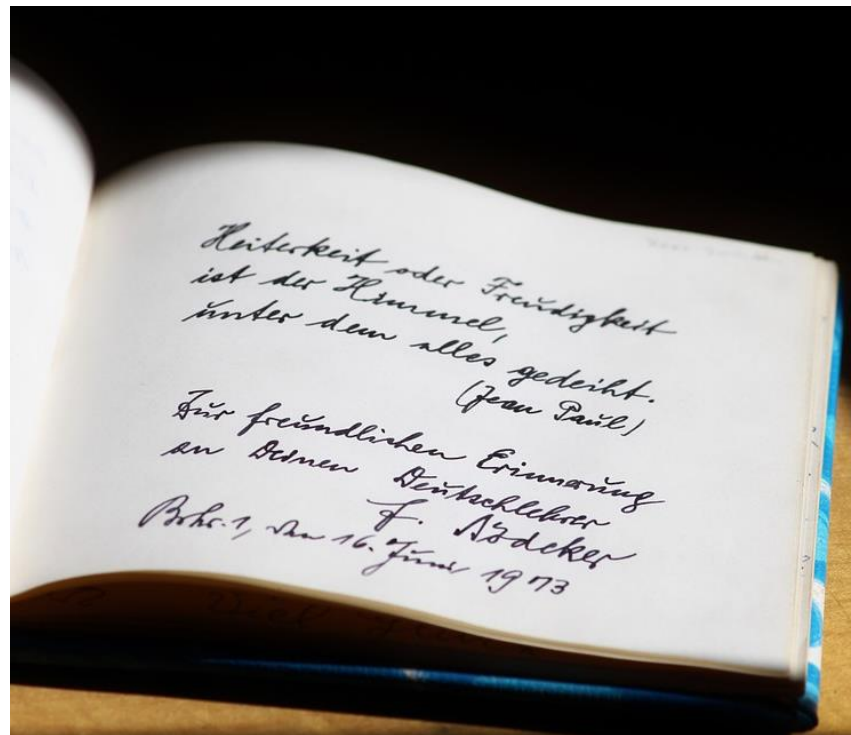
Tämä tehtävä tutustuttaa runoihin kevyellä otteella.

Tarvitset: runoteoksia (esimerkkirunoja löydät [tästä](#) Finna-listasta) ja paperia ja kyniä pisteytystä varten.

Jokainen voi valita runon yhdestä runoteoksesta, tai runon voi valita myös parin kanssa. Runon valinnut esittää runon muille, mutta se ei ole pakollista. Myös ohjaaja voi esittää runoja tai osan niistä.

Kaikki antavat jokaiselle runolle pisteet asteikolla 1 – 10. Lopuksi lasketaan pisteet yhteen ja juhlitaan voittajarunoa. Voidaan esimerkiksi jutella siitä, miksi juuri se runo voitti.

Voitte järjestää myös käänteisen runoraadin: Valitkaa huonoin runo, eli pisteitä annetaan eniten sille, joka on kaikista huonoin runo.

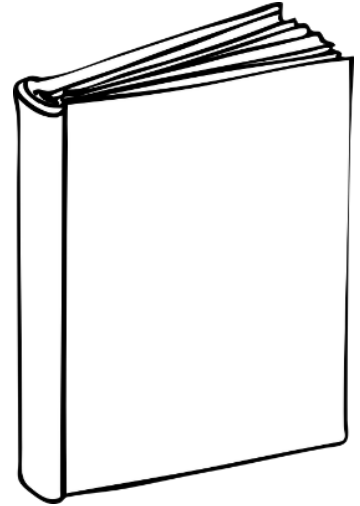
❖ Kirja elämästäni -paja

Tehtävänä on suunnitella kansi, otsikko ja takakansiteksti omaan elämäkertaan. Jos osallistuja ei halua itse kirjoittaa, ohjaaja voi kirjoittaa hänen sanelemansa tekstin. Kanteen voi myös piirtää kuvitusta tai leikata ja liimata vanhoista lehdistä kuvia ja tekstiä.

Tarvitset: Paperin, jossa on valmiiksi tyhjät kirjankannet. Vastaavasti kirjankannet voi piirtää kokonaan itse. Lisäksi tarvitaan värikyniä ja vanhoja aikakauslehtiä.

Rekvisiittana ja inspiraationa voi olla esillä erilaisia elämäkertoja:
([esim. Oulun kaupunginkirjaston yläkoulun kirjallisuusdiplomin lista..](#))

Tehtävä voi olla aika haastava, eikä sitä kannata tehdä heti ensimmäisellä ohjaukerralla, vaan sitten kun on olette jo tutustuneet ryhmän kanssa.

❖ **Tarinapaja kirjannimistä**

Tehdään lyhyitä tarinoita kirjannimistä inspiroitumalla ja ideoimalla. Sopii ryhmälle, joilla on selvästi kiinnostusta tarinoiden tai runojen ideointiin.

Tarvitset: kirjoja, joissa on mieluiten nimenä usean sanan lause (esim. *Ehkä tänä kesänä kaikki muuttuu, Kai minä halusin sitä*) tai sitten paperille listattuna kirjan nimiä. Voit myös ottaa kuvan kirjapinosta ja heijastaa sen valkokankaalle.

Tehtävän voi toteuttaa joko yksin, ohjaajan kanssa, koko ryhmän kanssa yhteistyössä tai pari/ryhmätyönä. Jokainen siis rakentaa lyhyen tarinan, vitsin, meemin tai runon kirjan nimen ympärille.

Ohjaaja voi myös kirjata syntyneet tarinat ylös, eli ei vaadi välttämättä kirjoittamista osallistujilta.

❖ Lavarunous ja spoken word -paja

Hieman vaativampi ja vaatii rohkeutta ja innostusta osallistujilta ja ohjaajalta.

Tarvitset: Paperia ja kyniä runon suunnitteluun sekä mielellään rauhallisen paikan runon esittämiseen.

Lavarunous on suullista ja kirjallista ilmaisua, joka pyrkii koskettamaan yleisöään. Spoken word sisältää kirjallisia ja teatraalisia elementtejä. Siinä kerronnan muoto ja sisältö ovat tärkeitä, käytetään usein minä-kertojaa ja taustalla voi myös olla musiikkia. Se on yhteydessä rap-lyriikkaan.

Tutustukaa ensin spoken wordiin esimerkiksi katsomalla Youtubesta esityksiä, tai vastaavasti pyydä etukäteen paikallinen lavarunoartisti mukaan pajaan.

Jokainen kirjoittaa oman runon ja esittää sen halutessaan muille. Voi esittää vaikka vain yhden lauseen, jos ei uskalla esittää koko runoa.

[Tässä Lukukeskuksen ohje lavarunopajaan.](#)

(Mun tarina - Lavarunous äidinkielen, kirjallisuuden ja kielen opetuksessa -hanke)

Kirjallisuutta:

Hertell, Harri(toim.): Lavaruno-opas

Vartiainen, Jere: Minuus / miinus

Nurmi, Aura(toim.): Voidaan puhua jossitellen – runoja

Gorman, Amanda: Kukkula jolle kiipeämme – virkaanastujaisruno kansakunnalle

Veera Milja: Supersalanen tyttöpäiväkirja

❖ Utopia/dystopia-paja

Keksikää oma utopinen/dystopinen sivilisaatio. Tämä tehtävä sopii erityisesti scifin ystäville.

Tarvitset: kirjoitusvälineet ja paperia, mahdollisesti inspiraatioksi aiheen mukaista kirjallisuutta ja valkokangas, jos haluat heijastaa kysymykset

Keskustelkaa ensin yhdessä utopiasta ja dystopiasta. Utopia on tulevaisuuden ihannemaailma, kun taas dystopia sen vastakohta. Voit myös lukea lainauksen jostain kirjasta, jossa kuvaillaan utopista/dystopista maailmaa. [Kirjavinkkejä utopioista ja dystopioista löydät tästä listasta](#)

Ohjeista tehtävää lukemalla ääneen seuraava teksti:

”Olette saaneet tehtäväksi perustaa retkikunnan, joka lentää kaukaiselle planeetalle perustamaan uuden, utopisen/dystopisen siirtokunnan. Maailmanne voi sijaita esimerkiksi suuren kuplan sisällä, joten planeetalla on keinotekoinen ilmakehä, ja te voitte keskittyä tekemään maailmastanne täydellisen ihmisasumuksen. Keskustelkaa ensin luokan kesken siitä, millainen olisi unelmienne/kauhujenne maailma.”

Tehtävää voidaan tehdä joko koko ryhmän kanssa yhdessä, tai sitten ryhmän voi jakaa pareihin. Jokainen kirjaa paperilleen seuraavat asiat (nämä ohjeet voi tulostaa kaikille tai heijastaa valkokankaalle) ja esittää ne sitten muille.

Minkälainen ilmasto ja sää maailmassa on, minkälaisia kasveja siellä kasvaa. Ottakaa selvää erilaisista ilmastotyypeistä (kuten trooppinen tai arktinen).

Minkälaisia olentoja maailmassa asuu: ihmisiä, eläimiä, fantasiaolentoja...?

Millainen yhteiskunnallinen järjestelmä siellä on? (demokratia, totalitääriäinen, diktatuuri jne)

Millaisia uskontoja siellä on?

Millaisia luonnonmuodostelmia maailmassa on (kuten vuoret, jäätiköt, joet ja muut vesistöt)?

Onko maailmanne autio vai asutettu paikka? Minkälaisia rakennuksia siellä on?

Minkälaisilla kulkuneuvoilla maailmassa liikutaan, minkälaisia teitä siellä on?

Keksikää maailmalle myös nimi. Kootkaa lopuksi yhteen kaikkien ryhmien ideat ja katsokaa, millainen maailmasta tuli.

❖ Sarjakuvapaja

Tutustutaan sarjakuviin ja tehdään oma sarjakuva. Tämä paja vaatii aikaa ja innostuneisuutta tekemiseen ryhmältä.

Tarvitset: sarjakuvia ([tässä](#) lista esimerkkisarjakuvista), paperia (tai valmis sarjakuvapohja [tästä](#)), viivottimet ja lyijykyniä ja kumeja. Tusseja viimeistelyyn.

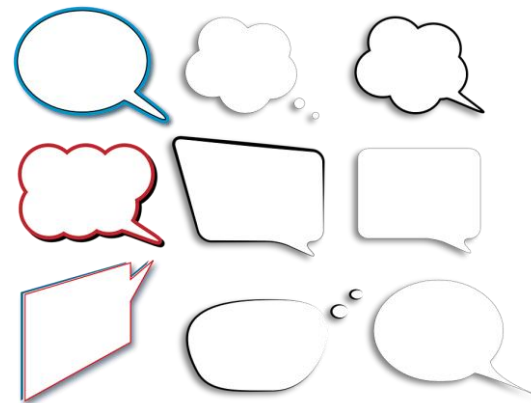
Nuorten akatemian sarjakuvaohje on hyvä. Sen löydät [tästä](#).

Kirjallisuutta:

Ahokivi, Mari: Sarjakuvantekijän opas

Koskela, Ilpo: Sarjakuvantekijän oppikirja

Ijäs, Aura: Sarjakuvien tekeminen

❖ **Draamailu-paja**

Tutustutaan näytelmiin hausalla tavalla. Tämä tehtävä sopii ryhmälle, jossa on innokkuutta esiintymiseen. Olisi hyvä, että olisitte jo tutustuneet muutaman kerran ajan.

Tarvitset: Erilaisia helppoja näytelmäotteita (esimerkkejä [tässä](#) listassa). Voitte ottaa mukaan myös dialogeja romaaneista. Kannattaa kokeilla myös selkokirjoja.

Valitkaa yhdessä tai valitse ennakkoon katkelma näytelmästä tai romaanista ja valitkaa siihen roolit. Nakkaa esittämisen sekaan eri tunnetiloja, jonka mukaan vuoropuhelut pitää lukea.

Tunnetiloja voi olla esimerkiksi: Yli-innokas, väsynyt, rakastunut, aggressiivinen, surullinen, onnellinen, epävarmuus, ylimielinen jne.

❖ Teepaita/tarra-paja

Jos kirjastossasi on vinyylileikkuri, neliväritarratulostin ja/tai lämpöprässi, tämä paja onnistuu. Voit hyödyntää myös muita kunnan tai kaupungin makers space-tiloja, jos kirjastossa ei sopivia laitteita ole.

Tarvitset: Teepaitapajaan valkoisia tai vaaleita puuvilla-teepaitoja (voit joko tilata niitä etukäteen kaikkien koot huomioiden, tai sitten nuoria voi pyytää tuomaan oma paita mukanaan), vinyylileikkurin, tarrarullia ja lämpöprässin. Paperia ja kyniä suunnitteluun. Tarrapajaan tarvitsette vinyylileikkurin, tarrarullia ja/tai neliväritarratulostimen.

Pajassa jokainen saa suunnitella oman kuvion teepaitaan, jonka sitten leikkaa vinyylileikkurilla ja painattaa paitaan lämpöprässillä. Varaa pajaan riittävästi aikaa, vähintään 2,5 tuntia. Voit pyytää mukaan avuksi henkilökuntaa, joka on erikoistunut laitteiden käyttöön. Ryhmän voi jakaa pienempiin osiin, jolloin osa voi suunnitella paitaa paperille kun toinen osa toteuttaa työtään. Voit myös etsiä valmiita, satunnaisia siluettikuvia netistä. Nuoria voi myös ohjeistaa etsimään kuvan valmiiksi itse etukäteen ja tuomaan sen mukana pajaan muistitikulla.

Vastaavasti jokainen voi suunnitella oman tarran vinyylileikkurilla tai neliväritarratulostimella. Tällöin aikaa ei tarvita niin paljoa, ehkä noin 1,5-2 tuntia riippuen ryhmän koosta.

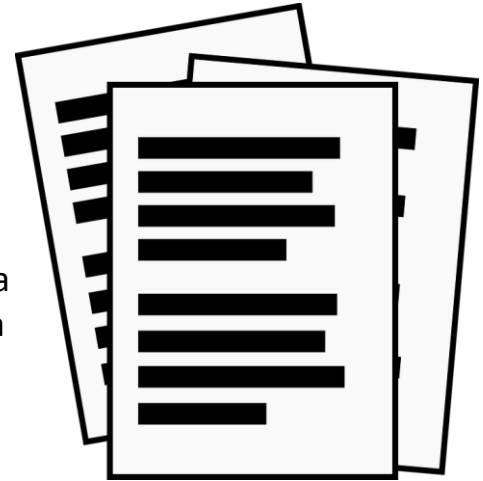

❖ Artikkelipaja

Keskustellaan ajankohtaisista aiheista, joista on kirjoitettu luotettavissa lehdissä viime aikoina.

Tarvitset: Lehdistä kopioituja, lyhyehköjä artikkeleita ja mielipidekirjoituksia ajankohtaisista aiheista: terveys ja hyvinvointi, maailmanpolitiikka, ympäristö, talous. Käytä harkintaa aiheiden valinnassa (esim. uskonto, sota.)

Levitä tulostamasi artikkelit pöydälle. Jokainen valitsee itseä kiinnostavan artikkelin ja tutustuu siihen itsekseen tai parinsa kanssa. Lopuksi jutellaan yhdessä artikkeleista ja kaikesta siitä, mitä ajatuksia niistä nousee.

❖ Pakopeli-paja

Pakopelin järjestäminen vaatii hiukan enemmän valmistautumista ja paneutumista, kuin muut pajat yleensä. Voit suunnitella kokonaan oman pakopelin tai käyttää valmista. Tässä on yksi hyvä ohje nuorten aikuisten tarinallisen pakopelin järjestämiseen:

<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/264629/Liite%201.pdf?sequence=3&isAllowed=y>

Tarvitset: Rauhallisen tilan sekä runsaasti tarvikkeita ja rekvisiittaa, esim. lukkoja, kirjansivuja, lasipurkkeja jne.

Kirjallisuutta:

Kortesuo, Katleena: Pakopelit – suunnittele, toteuta, pakene
Koiranen, Joonas: Pedagogiset pakopelit -opas

❖ Mielen paletti -paja

Voitte tehdä yhdessä tai jokainen itsekseen Hyvän mielen talon suunnittelemaa Mielen paletti -tehtäviä . Tehtävien pohjalta saa aikaan hyviä keskusteluja.

Tarvitset: Valmiiksi tulostettuja tehtäviä

(<https://www.hyvanmielentalo.fi/media/mielipaletin-tiedostot/mielen-paletti-tehtavakirja.pdf>), paperia, kyniä.

Vinkki: Tehtäviä, jotka parhaiten liittyvät lukutaitoon: tajunnanvirtaa (s. 6-7), runoilua (s. 8), biisin sanat (s. 9), valoa ja varjoa (s.10-13), tunneteksti (s. 24), unelmat ja kirje (s. 38)

❖ Youtube, Instagram reels ja Tik Tok -paja

Tutustutaan erilaisiin Youtube-, Tik Tok- ja Instagram Reels –videoiden maailmaan.

Tarvitset: Ison, vähintään A3 paperin, liimalappuja ja kyniä. Jokaisella oma älylaite tai kirjaston tabletteja.

Kirjoita ison paperin otsikoksi: näitä videoita tykkään katsoa. Pyydä jokaista kirjoittamaan lappusille niitä tubettajia, tiktokkaajia tai reels-videoita, joista tykkää. Voi myös kirjoittaa yleisesti, jos tykkää katsoa kissavideoita tai vaikka johonkin omaan harrastukseen tai muuhun mielenkiinnon kohteeseen liittyviä pätkiä.

Keskustelkaa sitten videoista. Jokainen voi näyttää yhden esimerkkipätkän videoista, joita katselee mielellään. Esimerkkikysymyksiä: Mikä tekee videoista suosikkisi? Oletko itse tehnyt koskaan videoita tiktokkiin, Reelsiin tai Youtubeen? Haluaisitko? Mitä kaikkea se vaatii?

Kirjallisuutta:

Rissanen, Jaakob; Kormilainen, Ville: Tokkerin käsikirja (2022)

Bennett, Áine: tiktok aikuisille: Vinkkejä kotiin, opetukseen, työhön ja harrasteisiin (2022)

Back, Roni; Kormilainen, Ville: Tubettajan käsikirja (2017) ja Tubettajan päiväkirja (2019)

Birley, Shane; malo, Audrey: Vloggaajan käsikirja (2020)

Salo, Markku: Minustako tubettaja?

Videopalvelujen monet mahdollisuudet (2020)

❖ Mediakriittisyys-paja

Tarkoituksena on saada aikaan rento ja keskusteleva paja mediakriittisyydestä. Muista, että pajan tarkoitus ei ole olla suunnitelmallisen opettavainen eikä kovin raskas.

Tarvitset: Videotykin ja valkokankaan tai älynäytön, josta voitte katsoa videoita.

Rauhallinen tila keskusteluun. Valmiiksi tulostettuja Hyvinvointibingoja.

Alustuksena voitte katsoa videon [Project Caverna, luku 1](#).

Keskustelkaa sen pohjalta: Mikä on faktan ja mielipiteen ero? Mihin medioihin luotatte?

Mihin ette? osaatko mielestäsi tunnistaa valemedian?

Ketkä jakaa disinformaatiota? Mikä sen tavoite on? Miksi se on haitallista?

Millaisiin kuva- tai videohuijauksiin olette törmänneet?

Katsokaa erilaisia kuvahuijauksia täältä: <https://hoaxeve.com/> (Janne Ahlbergin blogi) ja keskustelkaa videoista.

Tähän pajaan voi myös yhdistää [Mediakasvatusseuran materiaaleja](#), esimerkiksi oikealla näkyvän [Hyvinvointibingon](#), josta voitte virittää yhteisen keskustelun.

HYVINVOINTIBINGO

Haasta itsesi ja läheisesi toimimaan arjen digihyvinvoinnin puolesta! Suorittakaa viikon aikana kaikki tehtävät pysty- tai vaakeriviltä tai toteuttakaa halutessanne kaikki ruudukon ideat.

NÄYTÄ TUNTEITA Lähetä tsemppi-viesti, hauska kuva tai yhteinen muisto rakkaallesi kesken päivän.	VÄHENNÄ INFORMAATIO-TULVAA Hiljennä turhat ilmoitusasetukset puhelimestasi. Jätä päälle vain välttämättömät ilmoitukset, kuten yksityisviestit.	HUOMIOI MUUT Kun olet muiden ihmisten seurassa ja kaivat älypuhelimesi esiin, kerro mitä sillä teet.
TURVAA UNI Laita ruudut syrjään pari tuntia ennen nukkumaanmenoa ja tee jotakin aivoja hellivää, kuten lue kirjaa tai kuuntele rentouttavaa musiikkia.	PANOSTA KASVOKKAIISIIN KOHTAAMIISIIN Järjestäkää perhepalaveri. Vaihda päivän kuulumisia, käykää läpi tulevia menoja, sopikaa logistisista asioista ja suunnitelkaa, milloin vietätte aikaa yhdessä.	YLLÄPIDÄ TÄRKEITÄ IHMISSUHITEITA Lähetä ääniviesti tai soita videopuhelu kaukana asuvalle ystävälle, isovanhemmalle tai tärkeälle ihmiselle.
KESKITY YHTEEN ASIAAN KERRALLAAN Jätä työsähköpostit lukematta vapaa-ajallasi tai keksi joku muu keino rajata työ- ja vapaa-aikaa.	OTA LÄHEISET MUKAAN Esittele läheisesi lempisovelluksesi, blogi, peli tai verkkosivu, jolla tykkäät vierailia. Löytäisittekö sovelluksen, jota voisitte kokeilla yhdessä?	HYÖDYNNÄ DIGIÄ LIIKKUMISEEN Tee virtuaalijumppa tai ota askelmittari käyttöön ulkoillessasi.

Lähteet:

- ❑ Seuraavat tehtävät on mukailtu Lukulux-materiaalien pohjalta: *Piirrä itsesi, Kirja elämästäni, Minua kiinnostaa –lomake*
- ❑ Nämä tehtävät on mukailtu TOPIT-hankkeen materiaaleista: *En ole koskaan...*
- ❑ Nämä tehtävät on VOIMA/SANA-hankkeessa kehitettyjä: *Makustellaan sanoja, Makustellaan sanoja osa 2*
- ❑ Nämä tehtävät on Sanataideyhdistys Yöstäjän kehittämiä: *Utopia/dystopia-paja*

Tervetuloa
kirjastoon!

Kysyttävää?

Heidi Petrov

Minun kirjastoni – yhdessä enemmän –hanke 2022

Heidi.petrov@ouka.fi

Tuotettu Oulun ja Raahen kaupunginkirjastojen *Minun kirjastoni - yhdessä enemmän* -hankkeessa 2021-2022.

RAAHE

KAUPUNGINKIRJASTO

OULU